

FMD pojmovnik

- **Akutna mezenterijalna ishemija:** suženje ili začepljenje jedne ili više mezenterijalnih arterija koje opskrbljuju crijeva krvlju. Ovo stanje može uzrokovati jake bolove u abdomenu ili nekrozu crijeva. Kronična mezenterijalna ishemija se može očitovati bolovima u abdomenu nakon obroka.
- **Amaurosis fugax:** je prolazni gubitak vida na jednom oku zbog prekida dotoka krvi u mrežnicu.
- **Aneurizma:** abnormalno lokalno proširenje krvne žile uslijed slabosti stijenke krvne žile.
- **Operacija aneurizme:** kirurško liječenje aneurizme. To se može učiniti korištenjem metalne kopče na vratu aneurizme (npr za aneurizme mozga) ili kirurškim uklanjanjem aneurizme i popravkom oboljelog područja aneurizme (npr aneurizme bubrežne arterije ili karotidne arterije). Ako se aneurizma popravljiva endovaskularnim pristupom (pomoću katetera) taj se postupak naziva embolizacija.
- **Angina:** bol ili nelagoda u prsima uslijed nedovoljnog dotoka krvi u srčani mišić.
- **Angiografija:** medicinska tehnika snimanja unutrašnjosti ili lumena stijenke krvne žile. Ovaj postupak omogućuje vašem liječniku da vidi stenozu (suženje), dilataciju (proširenje), "izgled biserne ogrlice" i druge vaskularne abnormalnosti.
- **Angioplastika:** endovaskularni zahvat za proširenje sužene ili začepljene krvne žile. Prazan, kolabirani balon, poznat kao balon kateter prelazi preko žice vodilice do mjesta suženja i zatim se napuhava do fiksne veličine. Balon potiče širenje na mjestu stenozе (suženja) otvarajući krvnu žilu radi poboljšanja protoka, a zatim se ispuhuje i povlači. Stent se može, ali i ne mora postaviti u vrijeme baloniranja kako bi se žila ostavila otvorenom.
- **Aorta:** glavna arterija ljudskog tijela. Prenosi oksigeniranu krv iz srca u ostale arterije tijela.
- **Ateroskleroza:** bolest u kojoj dolazi do nakupljanja plaka unutar arterija. Plak je ljepljiva masa koja se sastoji od masti, kolesterola, kalcija i drugih tvari koje se nalazi u krvi. S vremenom se plak stvrdne i sužava arterije. To ograničava dotok krvi bogate kisikom u tijelo. Fibromuskularna displazija je proces koji se razlikuje od ateroskleroze. Šum: vaskularni zvuk koji se čuje uslijed turbulentnog protoka krvi (obično se čuje stetoskopom). Liječnik može čuti šum auskultacijom na vratu, preponama ili abdomenu.
- **Kirurgija premosnice:** postupak kojim se vraća protok krvi u organ preusmjeravanjem protoka krvi oko sužene ili začepljene krvne žile. Kao bypass (premosnica) se može koristiti arterija ili vena uzeta s drugog mjesta ili korištenjem protetskih graftova Goretex ili Dacron.

- **Karotidne arterije:** dvije arterije na bočnoj strani vrata koje opskrbljuju mozak krvlju.
- **Kateter:** tanka cijev koja se umeće u tijelo kod endovaskularnog liječenja
- **Kateter angiografija:** rendgenski test koji koristi posebnu boju (kontrast) i kameru (fluoroskopija) za snimanje protoka krvi u arteriji. Tijekom angiografije, tanka cijev koja se zove kateter se postavlja u femoralnu arteriju u preponama, neposredno iznad lakta (brahijalnu arteriju) ili na zapešću (radijalna arterija). Kateter se dalje vodi do područja koje se ispituje. Zatim se aplikacijom joda u krvne žile (kontrastno sredstvo) jasno prikazuje područje na rendgenskim slikama.
- **Cervikalni:** na vratu.
- **Klaudikacije:** stanje u kojem se grčeviti bolovi u rukama i nogama javljaju nakon vježbanja zbog začepjenja arterija i popuštaju u mirovanju (nakon 10 min).
- **Embolizacija zavojnicom:** endovaskularni zahvat koji se koristi za liječenje aneurizme. Kateter se koristi za postavljanje male zavojnice unutar aneurizme, blokirajući je od ostatka krvne žile
- **Kompjutorizirana tomografija s angiografijom (CTA):** CT angiografija. CTA postupak je neinvazivan i koristi se za potvrdu dijagnoze i procjenu težine zahvaćanja krvnih žila. CTA zahtjeva intravensku (iv) aplikaciju kontrastnog sredstva za vizualizaciju.
- **Koronarne:** odnosi se na krvne žile koje okružuju i opskrbljuju krvlju srčani mišić.
- **Kreatinin u krvi:** mjerenje razine kreatinina u krvi služi za procjenu bubrežne funkcije.
- **Disekcija:** nastaje kada se u unutarnjem sloju stijenke krvne žile stvori mali rascjep. Krv tada može ući između unutarnjeg i vanjskog sloja krvne žile uzrokujući suženje (stenozu) ili potpunu blokadu (okluziju).
- **Dispneja:** otežano disanje ili osjećaj nedostatka zraka (kratkoća daha).
- **Ehlers-Danlosov sindrom (EDS):** skupina nasljednih poremećaja koja zahvaća kolagen (npr. kožu, zglobove, krvne žile). Vaskularni EDS, teški oblik poremećaja može uzrokovati ozbiljne probleme s krvnim žilama. Iako EDS nije izravno povezan s FMD, može imati slične manifestacije s FMD kao što su aneurizme i disekcije arterija.
- **Endarterektomija:** kirurško uklanjanje dijela unutarnjeg sloja arterije; ovaj se postupak često rabi za uklanjanje aterosklerotskog plaka i općenito se ne primjenjuje za liječenje FMD-a.
- **Endovaskularno:** "unutar krvne žile". Za izvođenje endovaskularnih zahvata, vaskularni stručnjaci koriste posebne tehnologije i instrumente. Ovi zahvati zahtijevaju samo mali rez ili punkciju arterije ili vene i postavljanje katetera za prikaz krvnih žila i liječenje suženja ili aneurizmi; općenito se smatraju "minimalno invazivnim".

- **Fibromuskularna displazija (FMD):** bolest koja uzrokuje abnormalan rast ili razvoj stanica u stijenkama arterija koje mogu dovesti do stenoze, okluzije ili aneurizme.
- **Fokalni FMD:** rjeđi tip FMD-a kojeg čini suženje jednog dijela arterije.
- **Hornerov sindrom:** poremećaj uzrokovan oštećenjem živaca oka i lica. Simptomi uključuju spuštenu gornju vjeđu, suženu zjenicu i smanjeno ili odsutno znojenje na zahvaćenoj strani lica.
- **Hiperlipidemija:** povišena koncentracija kolesterola i lipida (masnoća) u krvi.
- **Hipertenzija:** povišen krvni tlak. Krvni tlak je najviši kad srce kuca, pumpajući krv. To se naziva sistolički tlak (gornji broj). Kada je srce u mirovanju, između otkucaja, krvni tlak pada (donji broj). To se naziva dijastolički tlak. Visok krvni tlak je tlak veći od 140/90 mmHg u više mjerenja.
- **Infarkt:** smrt tkiva zbog nedostatka kisika (često uzrokovano nedovoljnim protokom krvi u tkivo)
- **Intimalna fibroplazija:** stariji naziv za fokalni FMD
- **Intrakranijalno:** unutar lubanje
- **Intravaskularni ultrazvuk (IVUS):** tehnika medicinskog snimanja pomoću posebno dizajniranog katetera s minijaturnom ultrazvučnom sondom pričvršćenom na kraj katetera. Završetak katetera bliži operateru pričvršćen je na računalnu ultrazvučnu opremu, što omogućuje operateru da vidi unutar vaskulature. IVUS se obično izvodi u isto vrijeme kad i angiografija.
- **Ishemija:** stanje nedovoljnog dotoka krvi u organ ili dio tijela.
- **Loeys-Dietz sindrom:** nedavno opisan poremećaj vezivnog tkiva sa značajkama sličnim Marfanovu sindromu i vaskularnom tipu Ehlers-Danlosova sindroma. Loeys-Dietz sindrom prvenstveno karakteriziraju aneurizme aorte i drugih arterija.
- **Magnetna rezonanca s angiografijom (MRA):** posebna vrsta MRI za prikaz krvnih žila. MRA postupak nije invazivan i može se koristiti za potvrdu dijagnoze ili procjenu težine zahvaćanja krvne žile. MRA pruža bolji prikaz krvnih žila od običnog MRI. MRA može i ne mora biti uz intravensku aplikaciju kontrastnog sredstva.
- **Marfanov sindrom:** poremećaj vezivnog tkiva koji može zahvatiti srce, oči, krvne žile ili kostur. Osobe s Marfanovim sindromom izložene su povećanom riziku od vaskularnih događaja kao što je disekcija ili aneurizma.
- **Medijalna fibroplazija:** stariji naziv za multifokalni FMD
- **Mezenterijalne arterije:** arterije koje opskrbljuju želudac, jetru, slezenu i crijeva krvlju.

- **Multifokalni FMD:** FMD s izgledom “biserne ogrlice” sastoji se od naizmjeničnih suženja i proširenja dijelova arterija. To je češća vrsta FMDa.
- **Infarkt miokarda (IM):** srčani udar. Uzrokovan prekidom dotoka krvi u srčani mišić. IM se dijagnosticira na temelju simptoma, promjenama u EKGu i nalazu krvi koji ukazuju na IM.
- **Postprandijalno:** nakon obroka.
- **Pseudoaneurizma (lažna aneurizma):** kolekcija krvi koja nastaje kao rezultat ruptуре stijenke arterije. Nastaje izvan arterijske stijenke, pa je sadržana u okolna tkiva. Pseudoaneurizme mogu biti posljedica vaskularne disekcije.
- **Pulsirajući tinitus (šum u ušima):** šum u ušima koji prati puls.
- **Zatajenje bubrega:** nemogućnost bubrega da adekvatno filtrira krv. Teško zatajenje bubrega može zahtijevati hemodijalizu kao nadomjesno liječenje bubrežne funkcije.
- **Renalni:** bubrežni, ili se odnosi na bubreg.
- **Revaskularizacija:** obnova perfuzije dijela tijela ili organa koji je pretrpio ishemiju ili ima značajnu stenozu (suženje). Vaskularna prenosnica i angioplastika dva su primarna sredstva revaskularizacije.
- **Rupturirana aneurizme:** krvarenje u okolna tkiva. Kada se pojavi u arterijama mozga, može rezultirati subarahnoidalnim krvarenjem (SAH).
- **Spontana disekcija koronarnih arterija (SCAD):** iznenadni rascjep (disekcija) koronarne arterije koja može usporiti ili blokirati dotok krvi u srce i uzrokovati srčani udar.
- **Stenoza:** suženje arterije.
- **Stent:** mala mrežasta cijev koja se koristi s angioplastikom za liječenje suženih ili slabih arterija.
- **Moždani udar:** nastane kada protok krvi u mozak prestane. Za nekoliko minuta moždane stanice počinju umirati. Postoje dvije vrste moždanog udara. Češća vrsta, ishemijski moždani udar uzrokovan je krvnim ugruškom koji blokira ili zatvara krvnu žilu u mozgu. Druga vrsta, nazvana hemoragijski moždani udar uzrokovana je puknućem krvne žile što izaziva krvarenje, kao što je puknuće aneurizme.
- **Subarahnoidalno krvarenje (SAH):** prisutnost krvi u subarahnoidalnom prostoru mozga (između slojeva tkiva koja pokrivaju mozak) zbog pucanja krvne žile izvan mozga. Simptomi mogu uključivati iznenadnu, jaku glavobolju, bol u vratu, mučninu, povraćanje i nagli gubitak svijesti.
- **Tromboza:** lokalno zgrušavanje ili zgrušavanje krvi u dijelu cirkulacijskog sustava, također poznat kao “krvni ugrušak”.

FMDSA

• FIBROMUSCULAR DYSPLASIA SOCIETY OF AMERICA •

- **Tinitus (nepulsirajući):** buka ili šum u ušima koji ne prati otkucaje srca.
- **Tranzitorna ishemijska ataka (TIA):** simptomi moždanog udara koji brzo dolaze i prolaze. To se događa kada se protok krvi kroz mozak nakratko zaustavi. Simptomi TIA su poput simptoma moždanog udara, ali ne traju toliko dugo i ne ostavljaju trajne posljedice (poput paralize). Ponekad se nazivaju “mali moždani udar”.
- **Ultrazvuk:** medicinsko snimanje sa zvučnim valovima. U kombinaciji s doplerskim mjerenjem protoka krvi, to se naziva duplex ultrazvuk.
- **Vaskularni:** odnosi se na krvne žile.
- **Vertebralne arterije:** Dvije arterije koje se nalaze duž vratnih kralježaka (vratni dio kralježnice) i isporučuju krv u mozak (zajedno sa karotidnim arterijama).